O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON DAVLAT KONSERVATORIYASI

“Tasdiqlayman” **O‘ZDK rektori**	**“Kelishildi”** **O‘zbekiston Respublikasi** **Madaniyat vazirligi**
____________________	____________________
«___» _______2020 yil	**«___» ________2020 yil**

IJODIY (KASBIY) IMTIHONLAR DASTURI VA BAHOLASH MEZONI

5150602 – Vokal san’ati: an’anaviy xonandalik ta’lim yo‘nalishi uchun

Toshkent – 2020 yil

Kirish

“5150602 – Vokal san’ati: an’anaviy xonandalik” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abiturientlarning amaliy ko‘nikma va malakalarini aniqlash uchun mo‘ljallangan. Ushbu ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha hujjat topshirgan abiturientlar musiqiy asar kuylash borasida ish bajaradilar. Bajariladigan vazifalar tasdiqlangan mezon asosida baholanadi.

Fanning maqsadi va vazifalari

“5150602 – Vokal san’ati: an’anaviy xonandalik” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha ijodiy imtihon dasturi abiturientlarning amaliy ijrochilik ko‘nikma va malakalarini aniqlash maqsadida o‘tkaziladi.

Abiturientlarning umumiy tayyorgarlik darajasi, qobiliyati, iqtidori, bilimi, dunyoqarashi va aql zakovati hisobga olingan tarzda me’yoriy dasturni o‘zlashtirish ustida ish olib boriladi.

“An’anaviy yakka xonandalik” fanini o‘zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - abiturientlar turli yo‘nalishlarda bilimlarga ega bo‘lganliklarini o‘zlarining ijro mahoratini namoyish etishlaridan iboratdir. Alohida e’tibor professional darajali ijroni mukammallashtirishga, uni yuqori badiiy saviyada ko‘rsatib berishga qaratilishi kerak. “An’anaviy yakka xonandalik” fani yuzasidan abiturient davr talabiga binoan dunyoqarashi keng bo‘lgan, ya’ni insoniyat madaniyati tarixi, rivojlanish pog‘onalari xususan, adabiyot va san’at sohasida teran fikr yuritish bilan birga, yangi paydo bo‘lgan kompyuterlar tizimidagi jahon musiqiy dasturlari yuzasidan ham tushuncha, tasavvur, bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi shart.

Abiturient bilimiga qo‘yiladigan talablar

“5150602 – Vokal san’ati: an’anaviy xonandalik” ta’lim yo‘nalishi bo‘yicha o‘qishga kirayotgan abiturientlarni saralash maqsadida sinfda kirish talablariga mos dasturlarni ijro ztib berishi ko‘zda tutilgan.

O‘qishga kiruvchi 30 daqiqagacha bo‘lgan vaqt mobaynida ijro dasturi (yirik shakl, o‘zbek xalq musiqasidan namuna, mahoratli asar)ni ijro etib berishi, 15 daqiqagacha vaqt mobaynida kollokvium topshirishi talab etiladi.

Kiruvchi abiturient komissiyaga quyidagi asarlarni taqdim qilish kerak:

- Ijro dasturi
- Kollokvium

ijro dasturi

“5150602 – Vokal san’ati: an’anaviy xonandalik” **t**a’lim yo‘nalishiga ariza topshirgan barcha abiturientlar belgilangan ro‘yxat asosida, yakka tarzda, tayyorlangan dasturni ansambl jo‘rligida yoddan kuylashadi.

Abiturient asarlar nota matnini xatosiz, asarning sur’atini ko‘rsatilgan tezlikda, kuy shtrixlarini to‘g‘ri qo‘llagan holda, intonatsiya sofligiga amal qilib, barcha artikulyatsiya talablarini bajarib, shuningdek, asarni badiiy mohiyati va

milliy xususiyatlarini to‘liq ochib bergan holatda kuylab berishi zarur. Asarda musiqiy ifoda vositalarining qo‘llanishi, tovush kuchi va uni boshqarish, hamda uning sifati asosiy ahamiyatga ega.

Taxminiy ijro dasturi ro‘yxati

O‘zbek xalq ashulalari yoki bastakorlar ijodiga mansub asarlardan biri. Masalan: “Naylayin”, “Munojot”, “Tanovor”, “Yor istab”, Mustaxzod”, “Topmadim”, “Koshki”, “Ko‘rsatmagay”? “Otmagay tong”, “Aylagach”, “Ey sabo” va boshkalar.

2. Voxalarga mansub ashulalardan biri. Masalan: “Ko‘cha bog‘i 1 - 2”, “Girya 1-2”, Fig‘on 1-2”, “Adoiy va Asiriy”, “Miskin”, “Suvora”, “Savti suvora” va boshqalar.

3. Shashmaqom yoki Farg‘ona - Toshkent yoki Xorazm maqom ashulalaridan biri. Masalan: Sarahbor yoki Talqin yoki Nasr, Savt yoki Mug‘ulcha, Dugoh Xusaynilar, Bayotlar, Chorgohlardan biri va h.k.

Kollokvium

Kollokvium savol-javoblari:

a) ijro dasturiga oid savollar: (asarning shakl jihatidan tahlili, muallifi, yaratilgan davri va ijro yo‘nalishi, ijroning badiiy xususiyatlari v.h);

b) o‘rta maxsus ta’limning umumiy kursi darajasida elementar musiqa nazariyasi, cholg‘ushunoslik, musiqa adabiyotidan bilimlarni;

v) shakl va garmoniya nuqtai nazaridan kichik hajmdagi - sonatina, romans, kuy va b. asarlarni tahlil qilish qobiliyati kabilarni o‘z ichiga oladi;

g) notadan o‘qish ko‘nikmasi.

Shuningdek, kollokviumda abiturientning musiqa san’ati va boshqa san’at turlaridan, o‘zbek va chet el musiqasida ma’lum va mashhur asarlar, zamonaviy an’analar haqidagi bilim darajasi qanday ekanligi bilib olinadi.

Ijodiy imtihon abiturient tomonidan bajariladigan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

1. ijro dasturi

№	Ijro talablari	To‘liq javob uchun ball
1.	Asar matnining to‘g‘riligi	10,0
2.	Asar mazmunini ochib berilishi	7,0
3.	Ovozni boshqarish mahorati	7,0
4.	Artikulyatsiya talablarining bajarilishi	7,0
5.	Dinamikaga e’tibor berishi	7,0
6.	Musiqiy ifoda vositalarining to‘g‘ri qo‘llanishi	7,0
7.	Intonatsiya sofligi	7,0
8.	Sur’atning aniqligi	7,0
9.	Sof ijro uslubi	7,0
10.	Sahna madaniyati	7,0

Ijro dasturi bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **73,0 ball**

2.Kollokvium

№	**Savollar mazmuni**	**To‘liq javob uchun ball**
1.	Asarga oid savollar	3,0
2.	Musiqa nazariyasi bo‘yicha savollar	3,0
3.	Musiqiy cholg‘ular bo‘yicha savollar	3,0
4.	Musiqa adabiyoti bo‘yicha savollar	3,0
5.	Notani o‘qish ko‘nikmasi	3.0
6.	Asarning shakl nuqtai nazaridan tahlili	4,0
7.	Notadan o‘qish ko‘nikmasi	4,0

Kollokvium bo‘yicha to‘plash mumkin bo‘lgan maksimal ball – **23,0 ball**

Bu ishlarni baholash quyidagi tartibda amalga oshiriladi: ijro dasturi – **73,0 ball,** kollokvium – **23,0 ball.**

“An’anaviy yakka xonandalik” fani uchun qo‘yiladigan maksimal ball – **96,0** ball

“Solfedjio” fanidan

Fanning maqsadi va vazifalari

“Solfedjio” fanidan sinovlar dasturining asosiy maqsadi – barcha ixtisosliklar uchun musiqiy eshitishni rivojlantirish va kasbiy tayyorlanishda eng muhim predmetlardan hisoblanadi. Musiqiy eshitish darajasining yuqoriligi, kuylash malakasi va musiqiy xotirani kuchliligi xonanda va dirijyorlarni tarbiyalashda katta ahamiyatga egadir.

Fanni o’zlashtirishdan kelib chiqadigan vazifalar - abiturientlar turli yo’nalishlarda bilimlarga ega bo’lganliklarini namoyish etishlaridan iboratdir. Solьfedjio fani bo’yicha talabalar o’rganilayotgan materialning qaysi millatga taalluqli bo’lishidan qat’iy nazar musiqiy eshitish, xotirani har tomonlama rivojlantirish, kuylash va tinglash jarayonida tovush tozaligini nazorat qilish kabi tasavvur, tushuncha va bilimlarga ega bo’lishi lozim.

Abiturient bilimiga qo’yiladigan talablar

Abiturient “Solfedjio” fanidan o’quv dasturi doirasida to’laqonli bilimga ega bo’lgan holda, og’zaki savollarga xatosiz javob berganda, musiqiy-nazariy qonuniyatlarni tahlil qilish, musiqiy-nazariy va amaliy ko’nikmalarini namoyish qilganda, shuningdek, fan bo’yicha bilimlari yuqori badiiy darajada bo’lganida qo’yiladi. Talabaning musiqa nazariyasini bilish qobiliyati yorqin namoyon bo’lishi kerak.

Kasbiy (ijodiy) imtixonda abiturient tomonidan bajarilgan amaliy ish quyidagi mezon asosida baholanadi:

OG'ZAKI:

1. Berilgan tovushdan tuzish va kuylash :
 a) major, minor va xalq musiqasidagi ladlari;
 b) ko'rsatilgan diatonik va xromatik intervallar;
 c) akkordlar;
2. Xalq musiqasidagi ladlar, diatonik, xromatik intervallar va akkordlarni eshitib aniqlash

OG'ZAKI SAVOL JAVOB BO'YICHA BALL TAQSIMLANISHI:

№	Savollar mazmuni	To'liq javob uchun ball
1.	Berilgan tovushdan tuzish va kuylash :	
	a) major, minor va xalq musiqasidagi ladlari;	**21,0**
	b) ko'rsatilgan diatonik va xromatik intervallar;	**24,0**
	c) akkordlar;	**24,0**
2.	Xalq musiqasidagi ladlar, diatonik, xromatik intervallar va akkordlarni eshitib aniqlash.	**24,0**
Jami		**93,0**

Solfedjio fani uchun qo'yiladigan maksimal ball – 93,0 ball.

Mazkur ta'lim yo'nalishida kasbiy (ijodiy) imtihonlarga jami qo'yiladigan maksimal ball – 189,0 ball.

Ijodiy imtihonni o'tkazish tartibi

"5150602 – Vokal san'ati: an'anaviy xonandalik" ta'lim yo'nalishiga hujjat topshirgan abiturient jadval asosida belgilangan kunlarda va tartibda 1 soat vaqt davomida "An'anaviy yakka xonandalik" fanidan ijodiy imtihon topshiradi. Imtihonlar yakka tartibda belgilangan auditoriyalarda o'tkaziladi.

Ijodiy ishni qabul qiladigan komissiya abiturientdan ijro dasturi, bo'yicha imtihonni qabul qilib oladi, kollokvium o'tkazadi.

Appelyatsiya tartibi

Abiturientlar tomonidan kasbiy (ijodiy) imtixon natijalari bo'yicha universitet qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, lekin boshqa abiturientlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.